

479
DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,
DE
**IMPOSTURA
OPII,** 1707 198

Quam
DEO BENEDICENTE, 22
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO CETERA,
IN ALMA FRIDERICIANA
CONSENSU ET AUTORITATE ILLUSTRIS ET GRATIOSIS-
SIMÆ FACULTATIS MEDICÆ,

PRÆSIDE
DN. GEORGII ERNESTI STAHL,
MED. D. ET PROF. PUBL. ORD. h. t. DECANO.
DN. PATRONO, AC PRÆCEPTORE OMNI OBSER-
VANTIA DEVENERANDO

PRO LICENTIA,

Jura & Privilegia DOCTORALIA, majorum more,
assumendi,
Publice stabilitum ibit,

Ad. d. Julii MDCCVII. horis ante & pomeridianis
JOHANNES GEORGIUS Brunshwiz,
VRATISL. SILES.

HALÆ MAGDEB. LITERIS CHR. HENCKELII, ACAD. TYR.

480

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS

DE

IMPROSTURA OPII

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO

SEBASTIANO THEOPHILACTO DOMINO

DR. PHILIPPO WITTELNO

MAGISTRO BOGUSLAWO WITTELNO

DE PONTIFICO

DE ACADEMIA MEDICINA

UNIVERSITATIS WITTEBERGENSIS

ANNO MDCCCLXXXVII

IN PRAESENTIA

DR. GEORGI ERNSTI STABII

MD. ET PROF. PUBL. ORD. MEDICINAE

DR. RICHARDI WITTELNO

MAGISTRI

PROFICEMUS

INT. & PUBL. DOCTORIS

WITTELNO

WITTELNO

WITTELNO

WITTELNO

WITTELNO

WITTELNO

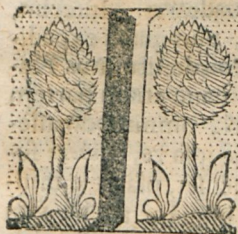
WITTELNO

WITTELNO

PROOEMIUM.

*I*nter multos ac varios
errores temerè inconsulteque viven-
tium, nihil propemodum dixerim noc-
entius, quàm quod beneficia nec da-
re scimus nec accipere; Verba sunt
SENECÆ, quibus prolixam
Doctrinam de rectè administran-
dis Beneficiis orditur. Si ille, quod profecto facit, fa-
tis bono jure, universo hominum generi insignem hanc
inconsiderantiam tribuit atque imputat; Et imprimis
ex illo fundamento æque, atque argumento, quod hu-
jusmodi insignis error circa Beneficiorum decentem
collationem, ab illa temerè & inconsulte vivendi ratione
dependeat, quæ toti hominum generi familiaris esse
sveverit: Puto nobis vitio verti non posse, si ab hoc eo-
dem principio, etiam in particulari quadam rerum hu-
manarum administratione, damna aliqua arcessamus, quæ
in vitam atque sanitatem, ex *inconsulta & temeraria me-
dicandi ratione*, ingruere atque redundare sentiuntur.
Sane vero, uti consilio & circumspectione digna vide-
tur res Vita humana; illam tamen interim inconsulte
potius transigi solere, Noster arguit: Ita etiam alienæ
A 2 qua-

121 482

quasi vitæ moderamen, tanto facilius inconditæ hujusmodi *Temeritati* exponi, ut quæ ad illam pertinent, minus provide atque decenter peragantur, tanto minus mirum, ne dum minus dubium esse posse, merito judicamus. Quam vellem autem vanum esset, imo mendax hoc Judicium! quanto magis utique optandum esset, ut unus potius homo vel falleretur, vel omnino falleret, salvis atque integris reliquis, quam ut ex adverso in plures hoc opprobrium vere quadraret. Interim, cum non sic, sed ita constitutas res, plus quam expedit cognitum existere, confidamus, non destituimus Philosophi querelam, & ut alibi, ita in hanc etiam partem *inconsulta temeritate* non raro peccari, omnimodo asseveramus. Ne quis autem etiam hac ipsa re, *temere* solum & *inconsiderate* nos ipsos agere inculset, placet e multis hujus census exemplis, quibus inquam aliena vita minus consulte administratur, illud solum in scenam producere, ubi incondita veluti indulgentiâ, imo jam quasi manifesta, sed bonæ intentionis, jam occulta, & revera malitiosa, FALLACIA, necessitatibus vitæ male quin subinde pessime, consulitur, & non solum *Beneficium* non datur, sed revera *damnum*, imo *Maleficium*, obicitur. Dico de illo artificio, quando intempestive & promiscue, laboriosis non motuum solum, sed ipsorum omnino otiosorum sensuum concitationibus, cito, præter necessitatem, imo præter rem subinde, orium quæritur, & hoc quidem etiam in mediis *negotiis*: Verius forte dixerim, quod ita in mediis *utilibus*, imo familiarius etiam *necessariis, laboribus*, & quasi *pensis* vitalibus, perverfatili methodo, *negligentia* vera imperetur. Non vero hoc ipso loco, sed proluxiore Deductione hoc evolutum dare
in

in animo habeo, unde DISSERTATIONIS IN AVGVRALIS loco perstringere placet IMPOSTURAM OPII, sub qua puto huic nostræ Assertioni plus quam mediocriter satisfaciendi occasionem nobis patere. Precamur autem Deum T. O. M. ut ille clementissime nobis adsit, ad veritatem in re maximi profecto momenti, ita feliciter assequendam, ut illam sincere atque toto animo ut alias, ita in hac etiam subfrata materia, & assequi atq; declarare, sine ullo alio respectu aut scopo, valeamus.

§. I.

O Diosum nomen imposturæ primo quoque conspectu habitum iri, minime dubitamus, sed multo odiosius esse debere ipsum factum, neminem hominum dubitaturum esse, pariter confidimus. Recti vero animi & ingenuæ indolis quemlibet, ut res vero suo nomine notetur, probaturum esse, etiam certi sumus. Interim, ne in tali quoque constitutione, vel nos æquitas fugere, vel nos æquitatem negligere, cuiquam videri possit, de duplici Imposturæ genere non solum aliqua monere, sed etiam nostrum circa illud negotium sensum declarare, primo loco consultum ducimus

II.

Nota nempe satis est acceptio illa vocis imponendi, ita gemina, ut duplici modo de homine usurpari soleat; Uno qui passivo, quando res quæcunque ipsi imponere dicitur. Altero simpliciter activo significato, quomodo homo ipse quacunque re alteri imponere dicitur. Pari videlicet ratione, ut alias etiam vocabulo fallere usus est: Ea interim utriusque locutionibus vera, & ut ajunt, fundamentali ἐγγεία, ut cum effectus fallendi atque hac ratione imponendi, nihil nisi animum humanum, intellectum inquam, aut opinionem ad minimum, e rerum etiam sensualium perceptione, proprie concernat, tota itaque imponendi atque fallendi ratio, (subjective, ut ajunt) neminem alium ferire possit, nisi hominem, opinione sua ita aberrantem.

A 3

III.

III.

Sicut autem prior illa *Imposturae* species, qua res aliqua homini cuicumque *imponere*, i. e. *aliam* quam vere existat *opinionem offerre*, dicitur, dum ab omni *dolo* abest totum negotium, neminem commovebit; Ita ex adverso hominis in hominem *dolose réxyay*, ut *improbe* tota sua indole sunt, ita nemini etiam bono probari possunt; tanto minus utique tumultus iusti perturbare poterit animos lectorum, quando e nobis intelligent, quod etiam *priorem* illam *imposturae fallaciam*, qua *ipsum hominibus imponit*, opto omni modo tribuamus, nihilo utique minus, quam illam, qua *homo hominibus*, per hoc ipsum *fallox* medium subinde *imponere potest*, imo ne miserias mortalium etiam *Impostura larvemus*, revera hinc inde solet.

IV.

Interim, ut omnino, quantum usquam fieri potest, ab omni *neglectu*, & quæ hunc vix non semper sectatur, *confusione*, & nos & res nostras vindicemus, de illa etiam *impostura*, quam optum *opinionum hominum* objicit, mox primo loco omnino asseveramus, quod *Opium* non solum *patientibus* ita imponat, dum illos a dolorum & commotionum impetu sublevare *tantisper* lentitur: Sed omnino etiam ingenti numero *Medicinam facientium*. Nempe, ut hi quoque in genere, visis ejusmodi ab hoc Remedio effectibus, quibus *aliqua*, & imprimis etiam *insignis*, gravium incommodorum *mitigatio* sese exerat, bona intentione non solum in illud *votum*, sed quod deterius est, etiam in illam *spem*, erigantur, ut hæc sibi bona atque commoda, ab hoc Specimine veluti, etiam *stabilia*, imo *perpetua*, augurentur.

V.

Quamlibet autem hoc ita se habere nullo modo in dubium vocemus, tamen cum *Impostura* illa, qua *Opium* hac ipsa in re ita non magis *patientibus*, quam ipsis quoque *Medicis*, imponit, ejus sit indolis, ut vel mediocriter advertendo animum, ipsos etiam *priores*, *Patientes*, constanter fallere
non

☉ (7) ☉

non possit; id quod numerosa testantur *prudenciorum aegrorum* testimonia, qui non *fugitiva* solum, sed passim etiam *pejorum* successuum *feracia* esse hæc solatia, maturè animadvertunt: Tanto minus certe *diu*, ne dum *constanter*, fugere poterit *posteriores*, MEDICOS dico, qui minus utique patere debent delinimentis hujusmodi, *præsentaneæ* alicujus, sed *transitoria* mitigationis, quæ non solum ad *summam rei* nihil conferat laude dignum, sed certè, si prudenter expendantur omnia, quæ ita indies observari possunt, revera ita potius præcipuo, & in fonticis in primis morbis, negotio detrahat.

VI.

Enim verò, nequaquam hæc ita simpliciter sibi quisquam sumet Medicus, ut *passiva* tali deceptione *perpetuè* palliare velit *errorem* suum, quem *præsentiore*, ut omnino decet, *animi attentione*, non possit non maturè *agnoscere*, & consequenter etiam *corrigere*. Quin potius, si hanc rem *negligenter* tractet, cavendum ipsi fuerit, ne aliquando etiam vulgares causarum patroni, ipsum erudire necesse habeant, quid intersit inter *ignorantiam Juris & Facti*, & inter *culpam levem atque latam*.

VII.

Quamvis enim ibi secundum veram Rerum Veritatem forte non ita rarissimè audiri possit exceptio *Capacitatis*, ad Res quas in nos suspicimus, etiam quantum necesse sit pervidendum: Periculum tamen omninò est, ne ejusmodi *sera agnitio*, & non nisi demum in perditis rebus *excusatio*, in nullo foro ita simpliciter recipiatur: Imprimis si illa exceptio, suum, quem omninò integerrimum habet, locum tueatur, quod hujusmodi periculosa aberrationes, etiam à nulla necessitate communissimè exigantur, sed magis frivolo quasi ingenii ausu, & latiore, circà totum fundamentum veræ Medicinæ, *neglectu* magis, (cum meliora non ita profundè amplius lateant) quam *defectu*, nitantur.

VIII.

Quemadmodum autem ita sub *Impostura Opii* primo loco comprehendimus, fallax illud delinimentum, quo *Opium imponit* Patientibus; ut videlicet illi qualiumcunque suorum dolorum aut laborum, etiam *evanidas*, imo quoque gravius *infidas*, quin *male fidas* interpellationes, & leves quasi pausas, vel magno emere malint, quam obfirmato contra univcrsum mali cumulum animo, intemerato rerum suarum successui spem suam submittere: *Secundo* loco constituimus illos e *Medicis*, qui *spem* ingentem, imò *fiduciam*, in *Opio*, collocant, quod non solum tolerabiliorem *decursum* morborum conciliaturum sit, sed vel prorsus *summam* universi mali, quantocyus imminuturum, & decantata illa commoda præstiturum, ut *CITO*, *TUTO*, & *JUCUNDE*, patientes in *integrum* restituantur,

IX.

Supereft *tertia* classis, quando non solum *breve* & *evanidum*, imo quovis intuitu *insidum*, hoc quaecumque sensuum *levamen*, quidam agnoscant; sed omninò verè *periculosos* successus à promiscuo *Opii* usu, non ignorant; tamen manifestæ deceptioni indulgent, ut non solum ab imperita plebe *laudentur*, quod utique sciant patientem egregè sublevare; sed ut ipsi etiam non erubescant, artificium hoc magno patientibus imputare, quod *presentissima* *efficacia* remediis instructi sint, quibus illorum parthemata, & præsentissime & potentissime domare valeant. Hi *dolo malo* patientium spem & expectationem solidam, ita fallunt & frustrantur, ut dum illi verè a morbis suis liberari, a tam lætis, ut interpretantur, initiis aut speciminibus, prætolantur; non solum hoc ipsos miserè destituat, verum etiam passim in longè majorem *perinaciam*, aut inusitatum aliud *schema*, conjectis suis morbis, gravissime se *deceptos* esse, sero & frustra indignentur.

X.

Ut quanta minima potest in pessimos hos, imò perditos,

184 488

interim *lesione* non solum minime benè consultum aut sub-
ventum sic corpori : Sed etiam familiariter *damnum* ita con-
ciliari contingat, quotiescunque sub illis *sensationibus* incom-
modis, quibus Opium opponebatur, *motus* quidam ad *salu-*
tarem & *pe finem* tendentes, quacunq; ratione una subsunt,
qui tali *stupefactione*, & velut *ebriosâ* etiam *virium*, imò *in-*
ventionum, *obnubilatione*. pariter elanguescentes atque *obtor-*
pescentes, *materiarum* illarum pessimæ efficacix ita liberum,
quod ajunt, campum relinquunt, citra quemcunque reni-
sum, corpus penitus destruendi.

XIII.

Ubi cunque autem etiam *motus* aliqui sunt atque vi-
gent, qui propter qualem cunque sive *utilitatem*, sive *neCESSI-*
ratem, suscitati, imò *suscepti*, vel *in se*, quatenus motus sunt,
malè intellecti, præter naturam esse judicantur ; vel *dolores*
etiam qualescunque formant & post sese trahunt : ibi sanæ
rationi utique consentaneum est, quicquid ibi hujusmodi
motibus insigniter detrahatur, in gravia incommoda totius il-
lius *scopi*, propter quem tales motus instituti & ad illum dire-
cti fuerant, hoc univertum exiturum esse.

XIV.

Minimè vero etiam levio re loco habenda venit illa *per-*
turbatio, ab Opio familiariter expectanda, ut, quando ita *u-*
atius generis motuum intentio, velut in *neglectum* & oblivio-
nem adducta ; *intenso* vero seu proportionatus vigor, ener-
vata ; Quin tota *justa opportunitas* interim neglecta fuit : Re-
diens hinc ad se, & velut ex *intempestivo sapore* experrecta,
neglectuum suorum turbidè reminiscens *Natura*, unum aut
plura e sequentibus incommoda atque damna familiarissimè
incurrat, ut nempè vel primo etiam dehinc tempore, *langui-*
dè, *fastidiosè*, & quasi *torpidè* atque *somnolenter*, res suas agi-
ter : Unde morbi in *lenta* atque *diuturna* schemata non so-
lum, sed etiam sæpe numero, *materix* intuitu, in *firmiores*
atque penitiores innidulationes, deducuntur :

XV.

489

XV.

Vel, 2do, intepescit revera praesens equidem impetus (in primis si universus genius morbi, materia non admodum urgente, non sit valde ferox) ut vel omnino in praesens liberatus esse appareat aeger: Interim, quando ita veluti in medio suo cursu interruptum est quaecunque tale tentamen, motuum ad aliquem scopum destinatum, neque illum usquam assecutum est: Sequitur inde, ut proximo quolibet tempore occasione etiam levibus denuo velut admonentibus, ille nuper intempestive interpellatus conatus, non solum pari, sed subinde etiam auctiore insultu, de novo cooriatur.

XVI.

Tertio, familiariter in hoc negotio obtingit, in primis si intentio circa conamina talia motoria, vivida fuerit, vel causa ipsa etiam insigniter urgens, & in primis ita in medio quasi cursu intempestiva talis impedio soporifera objiciatur: Fit ita, inquam, ut neglecta aliquandiu, quam sibi proposuerat praegresso impetu Natura, methodo atque via, quando excusso sopore, & estupore ad se reversa, molem negotii per neglectum temere auctam agnoscit, ad nova, alieniora atque atque importuniora, simul autem fere instabiliora atque turbulenta conamina, confurgens, in graves errores, imo scopi sui universi frustrationes, ita conjiciatur.

XVII.

Tandem, in rebus merito sollicitis, atque incipientibus non solum, sed etiam urgentibus atque plurimum vigilantiae promerentibus; quin imo etiam circumspexit peculiare moderamen, sub assiduitate singulari, expositentibus; si sibi intempestiva hujusmodi securitas velut injuncta, neglectum talem in rebus adeo necessariis post sese traxerit; interim autem Natura, vel qualitercunque ad se reversa, vel tanquam sub somno aut somnio, talium suarum periclitationum anxia, trepidet, Deliria presso pede insequuntur, non pessimi solum, sed & fere proximi, exitus, nuntii, comites, imo architecti,

B 2

XVIII.

XVIII.

Hiscæ modis atque modulis incommoda eximia, imo subinde maximi momenti, conciliat *Opium* affectibus ita dictis *Catarrhalibus*, circa *caput* atque *pectus*, in *gravedinosis* pathematibus, imprimis autem *posterioribus*. Et hoc non solum in *etate* jam *torpidiore*, senili; sed plane etiam in *teneriore*, hujusmodi affectibus undecunque infolentibus obnoxia. Neque minus eminenter in constitutione reliqua corporis *torpidiore*, a *Temperamento* uti vocant; *Phlegmatico* imprimis.

XIX.

Ab hujusmodi etiam intempestivo *Opii* effectu, nihil nisi *& firmiores*, & fere *copiosiores*, ferolo-mucidæ materiæ *resagnationes*, circa partes ita affectas, præcipue *pectus*, coorientes, vel simpliciter magis *obfirmant* totum malum, & *stazarium* veluti reddunt: vel concurrentibus etiam *narcoticis* illis, *veriginosis* atque *stupidis* obnubilationibus *intentionum* vitalium, *paralyticis*, *Apoplecticis*, *obliviosis*, cogitationum atque speculatarum actionum graviter debilitatoriis *labefactionibus*, fundamentum substernunt.

XX.

Imo verò in *Pectore*, omni etiam, tanto magis autem *senili etati*, ita facile obstructissimos reddunt hujusmodi infarctuum velut infessus, ut inde cum tempore passim *ulcerosi* in his locis *scirrhi*, & tam ab illis, quam tandem eveniente illorum in actualem vlcerationem deductione, *Phibises* succedant: Quibus quando tunc etiam, *sub irritationibus* importunioribus *tussiculosis*, iterum *Opium* destinatur: (imprimis stipatum *travmaticorum* societate, pro curandis *solutæ unitatis* noxis,) tanto propius fini suo admoventur univërsa patientis vita.

XXI.

Longum esset recensere illa detrimenta, quæ ab aliis simplicibus *serosis* commotionibus, e *Ventriculo* & *intestinis*, dico *vomitibus* atque *diarrhæis* mucidis, patientes re-

por-

544/491

☉ (13) ☉

portant ab intempestivo usu *opii*, in primis cum *adstringentibus* etiam insuper sociati, v. g. quando patiens *arbitrario* affectu in artubus correpta, beneficio aliquo naturæ experitur supervenientem *fluxum alvi*, paulo frequentiore quidem, sed sine omni doloris sensu. Huic ab exhibitis *adstringentibus* & *anodynis*, cum *sopore* perpetuo, æquali virium, omnium *torpore*, & eximio *calore*, *febrilis lentæ* indolis, omnia obstinatè eadem manent, donec vel tempus Naturæ vires reficiat: vel exhausta sensim Naturæ *ἐνέργεια*, lento exitu contabescat atque fatiscat.

XXII.

Ita etiam *Vomitus* hujusmodi, a quacunque causa, imo vel a mala *assuetudine*, seu diuturniore sive patientia, sive neglecta, insolescentes, quando impertinenter *Opio perturbantur*, in *fastidia* diuturna, *atonias* ventriculi ingentes, & inde subnascentes *stultentias* distensiones, *appetitus*, *concoctionis*, *distributionis*, *nuritionis*, multa & magna vitia, patientes familiariter conjiciunt.

XXIII.

Quid, quod *stomachico-cardialgico-hypochondriaci* pathematibus admotum intemperantius *opium*, certissime *appetitum* obtundat; Nempe, & pristinum mali fundum minime tollendo, & præter antiquum justum *fastidium*, etiam *torporem* insuper obijciendo, & veluti *obliviosam* quandam, rerum ventriculo perpetrandarum negligentiam.

XXIV.

Tanto major autem *Opii* maleficus effectus est, quando ipsum *russi stomachali* sedandæ, per imprudentiam adhibetur. Quandoquidem in tali casu nihil certius efficitur, quam ut qualescunque, sive in *stomacho*, sive potius in *hepate*, *lentores* adhærentes, velut in possessione sua confirmet, & qualemcunque tandem adhuc *elidendi* conatum reprimat. Unde vel ipsi Medico, nisi rerum talium abunde peritum esse bona fortuna tulerit, succedentes *angustia* velut *asthmari-*

144 492

§§ (14) §§

ca, torpores universaliores, ventriculi fastidia, & magis magisque augescences mali colores, facilius varie dubium reddunt universum negotium: Idque eo magis, quando jam febrilia lenta, & sensim tabida, incommoda obrepunt.

XXV.

Jam in *statulentis Colicis*, præsertim autem non *segni* solum, sed etiam *strickta alvo*, quid damni passim adferant *opiata*, testantur jam alia hujusmodi patientium graves perturbationes, repentini summi *languores*, *καταρῶδες ἔρρω* (*semideliria somnolentia*) & statim obrepens febricula, jam *pareses*, ad minimum *vertigines*, sæpe numero non levem gravioris, *apoplectici*, exitum, metum incutientes.

XXVI.

At vero in gravioribus hujus census *spasticis tensivis suffocativis* affectibus *sceminarum*, quales vulgo *Colico hystericos* arguunt, imprimis in subiectis *annosioribus, debilioribus*, aut jam graviter, *repentino* etiam impetu, defatigatis, etiam pessime cedere posse *intempestivum opii* usum, documento fuit ante paucos annos *scemina* hujusmodi, quæ, dissuadente uno Medico, alterius præpollente suasu, *opio* usâ, intra paucos horas expiravit.

XXVII.

Peculiaris autem omnino *energix* pessimæ, est *Opium*, in ambiguis vitis *nephritico hypochondriacis*, imo & *arthritoidis* tergiversantibus, sed tamen *molientibus*, incommodis. De quibus merentur exempla aliquot commemorari.

XXVIII.

Vir, genere atque meritis inclytus, & abunde, si nominaretur, longè latèquenotus, sexagenarius, vel circiter, alias etiam *nephriticis* vexationibus non ita raro obnoxius, cum aliquando hoc insultu iterum corriperetur, (fatigatus etiam illo tempore quotidianis novis & impeditis occupationibus) cum vespera nobiles quidam juvenes ad ipsum peregre advenissent, equidem in conclave suum illos introduci iussos, hu-

ma-

4493

§§ (15) §§

maniter alloquitur, interrogat, audit, instruit; Ceterum excusat se incommoda ab altero aut tertio die valetudine: sicuti tamen satis vegecus apparebat, ita etiam sperare se dicit, quod ipsos proximo post die, mensæ suæ admoturus, & ad illam (quam pluribus similibus ministrabat) introducturus esset. Tantisper autem, ut ab itinere advenas, hac vespera corpus curare & tranquillam noctem experiri jubet. Altero mane, dum hi è lecto surgentes, civili officio de valetudine generosi viri quæsitum mittunt servulum, post gallinicum placidè ipsum expirasse nunciatur. Attoniti, de genere mortis, interrogantes, audiunt, prægressa vesperâ misum peregrè Domino patienti medicamentum, de quo hac nocte cum aliquid assumsisset, post mediam noctem *vertiginosa* & quasi *hypothymica* virium evanescentium destitutione, ita defecisse.

XXIX.

Vir alius, meritis literariis celeberrimus, 45. annorum, cum aliquando incertis quibusdam, & latiùs extensis, *torpidis* magis atque *languidis*, quam notabiliter *dolentibus* sensationibus circa alterum *lumbum*, *coxæ dextræ*, *femur*, imò *crus* ipsum incommode haberet; simulque circa *ventriculum*, *morsus* & insigne *fastidium* perentitceret, *appetitum* planè suppresso, & universali quodam *languore* concurrentibus: cum Dn. Præsidentem Disput. consulisset, & causam præsentis pathematis, repetitam *iracundiam*, tacitam quidem, sed minime exiguam, fuisse, suspicaretur; interrogatus insuper, se non solum sensibiles *motus*, sed etiam semel iterumque emissiones & exitus *hæmorrhoidales*, expertum esse commemorasset; tum temporis per medicamenta *absorbentia* & *Nitrata*, subjuncto sequenti mane *Rhabarbaro*, (quod patienti, aliquoties jam usurpatum, placebat,) prompre restitutus est. Tertio circiter post mense, cum multa simul occupationum atque perturbationum incommoda, Virum aliquandiu fatigassent, & imprimis *iracundiæ* non leves occasiones
ob-

494

objicerentur, corripitur iterum similibus pathematibus. Consultitur alius Medicus; Pateriens corripitur non solum doloribus vehementibus pedis, sed etiam tumore ingenti, rubro, duro, ardente. Aegerrime hoc habebat, una cum summo dolore profundo, patientem, ut omnem somnum amitteret: Pathemata interim inappetentiæ, virium fatiscentiæ, febrilis caloris, sitis, siccitatis oris, vividè exercebant ægrum. Habebatur malum pro Erysipelate, & rebus ita cedentibus, gravia pericula prædicebantur, gangrenæ &c. Revertebatur tamen ab hac constitutione iterum ad sese, ita, ut tertio abhinc die inevitabilem quandam functionem publicam exercere iterum valeret, & indies incommoda hæc omnia iterum mitterent. Perseverabat tamen perpetuus adhuc languor, imò vera sensibilis non solum imbecillitas pedis, sed etiam gravitatis, quin imò percipientis, jam contusorii, jam exquisitoris percurantis, doloris sensus. Non revertebatur universus reliquus, tam externi corporis, quam ventriculi & capitis, imò animi, languor, ad solitum alias insignem patienti huic, vigorem. Mutabat ita locum, & adibat loca, ubi certè occasionales causæ etiam plures & majores erant, quæ malè habere animum Viri possent. Inde ipsi perpetua mala valerendo; Sed cum manifestius intercurrentibus indicibus arthritoides, aded, ut etiam tandem chiragram manifestiorem accusarent. Cum sub hisce quasi perpetuis, aut sane irrequietis, languoribus æque atque doloribus, tandem etiam somni imposuaderet pateriens, conquiruntur undique medicamenta, & mittuntur assatim. Vespera quadam accipit pateriens pulverem, eumque ex præscripto assumit; obdormiscit, dormit, magis magisque profunde: gaudet familiares: pergit ita pateriens usque ad sequentis diei undecimam. Expergiscitur etiam sponte; gratulaturis proximis, indicat se moriturum: confternatis, & causam hujus opinionis rogantibus, sentire se inquit, totam suam Naturam mutaram; languorem verò ultimum, & sentire se morti proximum. Non tamen mor-

tus

495

uus est illo die, sed proximo: nullius symptomatis antiqui
exacerbatione, aut novi insultu, sed placida lyfi defecit.

XXX.

Alius Vir, Jurium eximie peritus, & in Praxi Forensi
exercenda fidelissimæ diligentix nomine commendatissi-
mus, cum ante annum aut amplius, per duas circiter septima-
nas eodem propemodum more, quem statim describemus,
incommodè admodum habuisset, & senescente sensim im-
petu, melius habere incipere videretur, nihil minus cogitans
aut expectans, *calculum* piso non minorem cum Urina emi-
xit. Post annum, imò amplius, iterum ita male habere incipit;
nempe amittit *appetitum*, *languescit*, corpore *fastidit*, atque
torpet animo; deficit mox non solum *tranquillus*, sed non
ita diu post sensim propemodum *universus somnus*. *Calor*
equidem nullus insignis, interim tamen & *suis* aliqualis, &
defectus *salivæ* admodum insignis: Dum ita *cibos* fastidit,
potu interim qualiterumque utitur, supervenit sensim *Vomi-
tus*, quo potulenta, tanto magis autem juscula, rejicit. *Mo-
lestie* quidem varix neque exigux circa abdomen æque at-
que coxas, sed nullum tamen eorum, quæ nominari possunt
doloris genus exprimentes. Durat hæc constitutio ita æqua-
liter ultra octo dies, neque medicamentis, alioquin idoneis,
multum auscultare apparet. Mane quodam, quinta hora,
D. Præses vocatur ad ægrum; ubi ad ostium occurrens patien-
tis conjux commemorat, mutatas insigniter apparere res Pa-
tientis, adhuc magis autem illud indicare eum ipsum, asseve-
rando: Es habe sich seine gange Natur geändert. Nempe,
quicquid quocunque modo his diebus fenserat, id omne ab-
esse & velut evanuisse, nec ullum minimum ejusmodi sensa-
tionum vestigium superesse: Interim *vires lumbæ dejectas*
& penitus evanidas, extrema omnia ominari. Erat autem
aspectu non solum *torpido*, sed revera *stupido* & quasi *femi-
sonni*; *gestu* etiam reliquo, contra suam consuetudinem *in-
ertiore*, obtutu defixo, & tanquam, quod germani appellant
sui,

C

29496

fui obliſo, Retulerat autem jam ad oſtium conjux ejus, quod ab hora nona per totam, prægreſſam noctem ad illam uſque quintam matutinam, dormiverit continenter; cum tamen prægreſſis diebus aliquot, nihil, niſi nudè dormiturirer, neque niſi leviffimi ſomni compos eſſet. Facile incidebat Medico ſuſpicio de oblato forte, ut ſunt hic locorum mores, aliunde, remedio ſoporifero; neque quidem diſſimulabam hanc conjecturam: ſed abnuebant tam patiens, quam conjux ejus, ferid, quod quicquam ab alia manu medica vel oblatum ſit, vel admiſſum. Cum autem proprius mentem exprimerem, maximè ad reddendam rationem ſuſpicionis mee, quod illa fundata maxime ſit ſuper inſolito illo, vere ἀπὸ μαχανῆς, profundo atque longo ſomno; ſimulque, moderate tamen, ſubindicarem, quam incommodos effectus *narcotica* in moliminibus *nephriticis* familiariter edant: Hanc commemorationem cum attentione audire videbatur patiens, ſubjiciebat inde, quaſi percunctandus, es werde doch dieſes nichts ſonderliches haben thun können, dum mulieres heſterna veſpera ad invitandam quietem; aliquot capita *papaveris* in cereviſia maceraſſent, quam bibendam ſuſerit. Cumque moveri me animadverteret hac relatione, tanquam excuſaturus fortassis admiſſum errorem, non totam ſe illam cereviſiam bibiſſe, ſed forte bis ſolum de illa hauſiſſe dicebat, denn es hätte ihm ſo wiederwärtig geſchmeckt. Succellus erat ille, ut patiens *febri lenta*, non tamen *leni* æque, ita jugiter jaceret; & quamvis ille nihil quicquam, præter ſolam *virium amiſſionem* quereretur; conjunctis etiam conſiliis Medicis, poſt Venæ ſectionem tertio abhinc die ſuſceptam jam hoc jam illud tentatum fuiſſet, patiente interim velut æqualiter eundem habitum ſervante, æqualiter *languidum*, *torpidum*, imo *ſemiſtupidum*, cum urina perpetuo limpida & non niſi leviffime juſto tenuiore, *ſeptimo* hujus febrilis conſtitutionis die, iſſis plenilunii horis, placide expirabat.

XXXI.

Meretur autem omnino exemplum commemorari, memoria utique dignissimum, cui tamen non ipse interfui, sed e cognatorum maximè relationibus acceptum, refero. Generosus Vir *nephritico-arthritis* pathematibus obnoxius, mortuus narrabatur in tali paroxysmo, brevi tempore post asumptas tres vel quatuor pilulas. Transibat ad secunda vota Vidua, nubens alteri Generoso Domino. Erat etiam hic similibus nephriticis pathematibus expositus. His cum aliquando male haberet, commendat, per fortunam superveniens Theologus, certum quendam Medicum, cujus dexteritatem, uti fieri solet, mirificè extollit, & etiam per exempla infallibilem certitudinem colorans, efficit, ut ille, in primis in viciniâ vix ultra unum milliare distita facile inveniendus, accerferetur. Cum, præmonitus breviter de patientis affectu, aliquid secum jam attulisset, & præsentaneam mitigationem promittens, exiguas aliquod pilulas ibi demum e massa aliqua efformaret, compellat ægri Coniux, & quid paret aut oblaturus sit marito suo interrogans, mox obtestationem addit, ne forte *Opium* patienti exhibeat, eodem enim etiam priorem suum maritum sublatum esse. Medicus exhibet patienti tres aut quatuor pilulas, cui inde sensim quidem dolores, sed non ita multis horis post etiam ipsa vita, cessant.

XXXII.

Vir sexagenarius, robustus de reliquo, & multiplicibus itineribus affectus, corripitur aliquando doloribus in dorso, imprimis ad lumbos atque coxas incumbentibus, & in se valde molestis, & respirationi etiam sub qualiscunque corporis motu, insigne negotium facessentibus. Erat alias *scarificatione* usus, sed cessaverat a tertio jam anno: Hæmorrhoides expertus erat, bis aut ter, quod meminisset, prolixius describere, cum cæteroquin per incuriam ejus minus recordaretur. Tractatus (solita Dn Præsidi methodo, intra octiduum in publico iterum obambulandi compos, post alterum

ostiduum, cum servo suo Islebiam equo proficisci ausus, per-
sentiscit ibi novas dolorum horum mutationes, quibus
proinde non bene fidens, jubet servum ambobus equis Ha-
lam reverti, & curriculum inde accersere, quo quietius for-
te reverti posset, cum equitando dorfi dolores sibi revocasse
sentiret. Dum hoc agit servus, increbescens sensibilius
doloribus, a succussatione dorfi prægressa, persuadet caupo,
ut Medicum consulere sibi notum. Hic vocatus, offert ali-
quid medicamenti. Altero manè revertens servus adducit
curriculum, opportunissime, nam herus qui ante gallicinium
mortuus erat, alia via reverti non potuisset.

XXXIII.

Alius vir, aliquot supra 40. annorum *nephritide calculo-*
sa alioquin jam sæpius vexatus, accipit denique exiguum vi-
trum, quod non ultra duas drachmas caperet, plenum liquo-
re leviter flavescente, sapore mediocriter, sed tenuiter, ama-
ro. Cujus efficacia tanquam decantatissima, ea laudatur, ut
sex vel septem guttarum dosi dolores nephriticos efficacissi-
me compescere dicatur. Sumit inde patiens præscriptum
numerum guttarum; mitescit dolor; Repetit, evanescit; Sed
jugiter pereunt omnes vires. Patiens *calorem* concipit,
prægresso sub qualicumque inquietudine nephritica, etiam
ordinario, longe sensibiliorem; quem tamen ipse nullo mo-
do nominat, aut de illo quiritatur: Bene verò *oris* aliqua
siccescentia afficitur: non æque *sui*, cujus non meminisse vi-
detur; Utiq; etiam de reliquo universim totus *stupidus*, &
vix ad interrogata fati sui memor: non equidem exquisitè
dormiens, sed *stupida* tali velut *oblivione* jugiter *quietus*
quod germani nostri locutione illa notare solent, *der Patis-*
ent liege immer so für sich hin. Ventilando etiam interdum
crura, exercet signa *caloris*, sensus nempe talis; interrogatus
tamen, ferè negabat. Durabat hic status ad sextum diem, fa-
tiscentibus indies viribus: Ubi quinto *lingua* tumescebat;
mox in sinistro sui limbo eximia *sugillatione nigro-purpu-*

177
199

rea, afficiebatur, ad calami olorini latitudinem: loquela necessario ita insigniter balbutiebat: deglutitio etiam dolorem quidem non afferebat, interim impeditissima erat: Concurfabant, & magis magisque augeteabant, palpitationes in artubus: evanescebant magis magisque vires, & tandem ipsa vita. Equidem Præles compositionem medicamenti non scio, medicus tamen ordinarius beati Patientis hoc sibi de illo notum affirmabat, quod præcipua ejus efficacia sedativa sit ab *Opio*.

XXXIV.

Rectissime vero Vir, qui de materia verè Præctica efficacia materie medicæ, non tralatitia, sed solidæ experientia respondebat, primus omnium cordate loqui aggressus est, B. LUDOVICI, fatalem *Physicorum* horoscopum maxime orditur ab eo tempore, quo *Opium* in *Ascendente* comparere incipiat. Licet enim *Deckerus* in notis ad *Praxin Barbette* magnifice laudet *M. P. de Cynoglossa*; eoque nomine, quod ajunt pollicem premere *Opio* videri possit; Tamen & à *M. P. de Cynoglossa* ad *Opium*, non valere consequentiam; & *Deckeri* hanc commemorationem, a simplici experimento immane quantum abesse, neminem peritum ullo modo fugere potest.

XXXV.

Unde, quicquid in hoc genere palliat *Opium*, *Impostura* sit; dum neque affectui ipsi, neque simpliciter directis ejusdem effectibus, nempe simplici verè irritationi *ruffiendi*, neque materie, sive quæ ita *stimulare* creditur, sive quæ corrupta collecta est, ullo modo satisfacit: Sed solum *stuporem sensationi* directe incutiendo, verorum horum quorumcunque incommodorum talem *neglectum* ita introducit, ut & bona & mala sua jugiter velut insuper habendo, neque *ulceris* necessitatibus debite prospiciat Natura (unde statim augeteunt *stases*, & tunc demum *exardescit* hæc incrementum febris) & *materiam* excernendam debito motu excussorio non prosequatur: unde *infarctus*, a-

C ;
sonia

500.
119

tonia pulmonum, *virium* ingens *lapsus*, & tandem *Mors* pro corolla harum rerum, rectè & ordine sequuntur.

XXXVI.

Enim verò qui etiam in *Convulsivo asthma*, præcipue cum vehemente passim *tussi* conjuncto, *Opii* efficaciam majoris faciunt, quam veræ fundamentali constitutioni, cui talis *asthma accedit*, expediat, nihil nisi *Imposturam* ab illo reportant: ut nempe non solum nihil indef *sublevetur æger*, sed *perinacius* sæpe fiat ipsum malum, *febrilis* autem *calor* ita augefcatur, ut passim, quia tunc demum exquisitius in sensum incurrit, etiam demum tunc *supervenisse* censeatur; ubi quidem, si *stasis* aliqua in culpa fuit, obfirmata hac ratione, familiariter jam *inflammatoriam*, jam *lentam ulcerosam* indolem induat, & jam *apostematodes* quiddam jam *ἐκκώδες*, *statarium* utrumque, & vix iterum resolvendum concipiat.

XXXVII.

Sicut autem familiaris admodum obtingit error in *discernendis externis thoracis affectibus spasticis*, vere *Asthmaticæ* profapix; ita ab horum etiam, satis frequenter in praxi occurrentibus, repentinis insultibus, etiam passim cum *dolorum* exquisitiorem sensu, occupat patientes hujusmodi *angustia*, ut jam *spuriam pleuritidem*, jam *Rheumata*, jam nihil peculiari nomine Medicis denotandum, sed sub *dolorum* generali ideâ, *mitigationem* postulans, forment. In his certè ipsis, si vel paulò immodestius, minus tempestivè, plus simpliciter quoque vice, *Opiata* in usum trahantur, certè satis familiariter non levia incommoda, imo pericula, post sese trahunt: certiores antè omnia *febriles æstuosas* commotiones, affectuum talium (cum alias per initia dissipationem, aut certe ingenere sic satis maturam resolutionem admittant), tali perverso usu in illam ataxiam conjiciantur, ut posthac nihil moderati, sed pertinacissimam *durationem*, *febriles contumaces calores*, *fastidiosos languores*, imo *anomalias* facillimas alias subeant: imprimis autem unam ex illis *duabus*, ut vel ab

exte

§§ (23) §§

exterioribus ad interiora titubent: vel à *firmiore* atque *stabiliori* indole, *vagum* quid posthac affectent, & modo hic modo illic cooriri doceantur.

XXXVIII.

In *Ventriculi* affectibus, quin etiam plerisque *Intestinorum*, tam *doloribus*, quam insolitis *commotionibus* & *exagitationibus*, non tam facile *Opium* ipsum imponere, sive *patienti*, sive *Medico*, quam ipsum potius *Medicum*, perverso de his rebus iudicio, & suam & patientium spem irritam experiri, certissimum est. Cum enim harum partium plerique affectus, potius *materiarum* efficaciam innitantur, aut passim etiam in talibus *motibus* fundentur, qui omnino certam *materiam* pro objecto habent; quo utroque intuitu, irritum omnino est, *motus*, aut *sensus* obnubilare vel sistere, *materiis*, à quibus aut *propter* quas illi fiunt; interim neglectis: Ita quando his rebus *Opium* adhibetur, & maxime intempestivam *stupefactionem* iisdem incutit, majore certe *Medici* culpa hoc facit, qui tam luculentur alieno loco atque tempore *quietem* imperare animo concepit, eamque *Opio* in effectum deducere, improbo studio laboravit.

XXXIX.

Sanè verò, nisi manifestioribus, simpliciter evagantibus, nudis *conatibus*. *Vomendi*, sed potius à *contenta* aliqua in ventriculo *materia* pendentibus, maxime incommode obijci *Opium*, eoque ita opprimi illum *excernendi* conatum, frequentia exempla confirmant.

XL.

Cum enim *vomendi conatus* tales, qui magis directam quandam *cohibitionem* postulare videri possint, *praesentiores*, *ferociores*, & importuno *impetu* urgentes, familiariter pendeant à *biliofa* quadam, *acriore*, *caustica*, materia; *segniores* autem, sed ipsa tamen *contumacia* summe molesti, a *mucosa* quadam *lenta*, & fere etiam ita satis *larga*, saburra, ortum ducant; in *priore* quidem casu graviter erratur, si *motibus*
op.

10502

oppressis, materiæ hujusmodi *tempus*, & *otium* veluti, ad *arrosiones* & *subtiles fermentativas* corruptelas, *stomacho* & *pyloro* inurendas conceditur, unde *sphacelose* harum partium *mortifera* corruptiones; aut *lente* illi *faburræ* otium relinquitur ad *cumulatum* proventum. Ubi e *priore* peccato, *Febriles inflammatoriæ*, imo *singultuose*, *mortifera* confectiones; e *posteriore* vero, cum *repentinis* plenis *prostrationibus* *appetitus Cachectica* & *hydropica* successiones. Par ratio est etiam *alvi* variorum *fluxuum*; in quibus vix ulla ratio expediverit, quo usquam intuitu, ita etiam *precipites* passim hic illic esse possint *Medici*, ad simpliciter *stendum* & *cobibendum*: & quidem jam *adstringentibus*, jam *Opiatis*, jam utriusque *simul*, in subsidium vocatis. Cum enim vix quisquam facile in animum admiserit, quod hujusmodi *motus* intestinorum *excussorii*, quibus *egestiones* *alvinæ* absolvendæ sunt, a simplici *motuum* exacerbatione pendeant, citra *materiæ* qualiscunque interventum: præcipue, cum etiam utique *materia* præsto sit, quæ ita excernitur: nemini facile dilucetere posse puto, quo *iure*, nedum qua *necessitate*; hujusmodi *excretoriis motibus*, *directe* & simpliciter resisti possit, non habita sufficienti ratione *materiarum*, quas illi motus utique *manifesto*, aut *sequi*, aut *seclari*, sentiuntur.

XLI.

Quid, quod his considerationibus solidius innitens *Praxis*, abunde confirmat, quod habita decenter ratione *materiarum*, iisque partim *correctis*, partim ad *placidiorem* exitum deductis, nulla usquam sive *detentione*, sive *sensuum leuitione* opus sit; sed vere hic quoque *sublata* solide *causa*, sponte & *directe* cesset omnis *effectus*. Ubi tanto magis omnia in tranquillo versentur, cum nullum unum ita incommodum, nedum *maleficium*, obrepat, quale passim ab *Opio* metuendum venit; Quandoquidem hoc ipsum, etiam *sanis* paulo sensibilibioribus *subjectis*, temere *oblatum*, & *imprimis* *infan-*

(25)

infantibus ingestum, in illis quidem magis *transitorium*, minime tamen ita simpliciter *evanidum*: in his non solum *diuturnum*, sed vel omnino *stabilem*, *stuporem*, atque *torporem*, non *actionum* solum, sed vel ipsius animi *energiarum*, passim post se relinquere sentitur.

XLII.

In colicis doloribus, uti *lenitiones* in universum dammare non laboramus: ita tamen temere ad illas convolare nedum in illis totius medicationis, quod ajunt, proram atque puppim constituere, serio dissuademus. Quantumlibet enim *Colica* communiter, *spasticorum* torminum vehementia, nimium quantum superet *proportionem materialium* causarum, propter quas cooriri solet: tamen simpliciter & absolute *essere omnes tales motus*, qui propter ejusmodi causas ita concitantur, tam alienum utique fuerit, imò amplius, quam liberum illis campum atque cursum indulgere.

XLIII.

Suffragatur huic rei Ratio, a simplici Experientia deducta, utpote quæ confirmat exemplis, neque tempore raro, neque numero paucis occurrentibus, quod passim *Colica*, etiam feroci, exagitati, duos, tres dies, tantis cruciatibus exerceantur, ut inde illa vulgi expressionum tanquam specimina nota sint: Der Patient habe daran ausgestanden, daß es einen Stein in der Erden erbarmen möchte; sey auf der Erden unter Tisch und Bäncke herum gekrochen, habe sich gekrümmet und gewunden wie ein Wurm: habe sich bezeuget wie ein unsinnig Mensch, und gemeynet von Sinnen zu kommen: Gemeinet es sey keine Möglichkeit, der Leib würde ihm entzwey springen etc. & tamen tales patientes ab his, etiam ita *diu* toleratis, velut *infandis doloribus*, nullum *vite* periculum adeunt, sed vel pluribus vicibus, ab iisdem ad reliquam bonam sanitatem revertuntur.

XLIV.

Quæ certe res ad minimum hoc docere deberet Medicos.

D

eos, ut ante oculos veluti haberent, quod hujusmodi affectus, non ita urgeant, efflagitent, & velut impereant, presentissimam dolorum solorum cohibitionem, ut propterea, propter nudos inquam illos dolores coercendos, alia periclitationes negligi atque insuper haberi mereantur.

XLV.

HYSTERICO-HYPOCHONDRIACA pathemata, uti passim in moribus spasticis, sed vel propter sanguinis impeditiores progressus circa Venam Portæ, vel assuetà à multo tempore repentinis motuum correptionibus, fundantur, ita Opii obnubilatorios effectus male tolerant. Dicat autem ejus rei rationem ipse earum verior intellectus; dum utique motus spasticus, qui per frequenter ad expediendum laborantem illum præ sanguinis spissitudine successum, utiliter destitatur, perperam inhihetur atque supprimitur: tensiones autem etiam passivæ, a restagnatione impeditus progredientis sanguinis, non solum in se inutiliter palliantur: Sed cum unâ etiam dicti modo tonico-spastici illi motus, qui moderato actu atque contentione, propulsandis omni modo hisce stasibus usui esse possunt, supprimentur hac eadem actione intemperata sopionis: nocetur revera eo ipso tali constitutioni hac ipsa methodo verius, quam ut ullum solidum remedium adferatur.

XLVI.

Quod autem commotiones illas Consuetudine prompta excitandas, & usum in illis narcoticorum Opiatorum, concernit; sicut in talibus ab istiusmodi medicamentis familiarissime consequuntur, cum fastidiosus & semi-stupidus languoribus, lenti hectici calores; Capitis vertiginose gravitates, aut minus alias usitati, imprimis autem hemicranici, ejusdem dolores, insignes atque pertinaces fatigationes in artubus: aut volatici vagi dolores arthrioides: imo, quando in acundia, ut fere familiarissime, in culpa fuit, valde periculosæ colludentium biliosarum, caustico-cholericarum, aut
Eri-

Erifypellacearum ἀνοξυρέων, temerariæ detentiones, & inde longe graviora alia pericula: Ita non adeò longe petenda fuerit etiam hujusmodi eventuum ratio, dum modò consideretur, quod non solum *morales* directæ repressiones, *intentionum* commotoriarum etiam moralium, *tædia*, *fastidia*, *tacitam impatientiam*, & alias *heteroclitias* jam *musitationes* atque *intentiones* jam *tentationes* atque *conatus*, velut ordinarie post se trahant: sed etiam ipsum idem *opium*, quibuscunque aliis affectibus, ab *iracundia* aut *terrore*, coortis alibi in corpore, hæc eadem modo dicta pathemata certissime inducat. Quod nempe jam in antecedentibus de variis *arbitrioideis* concitationibus, summo jure monitum est atque indicatum.

XLVII.

Cavendum itaque certè est, ne in hujusmodi constitutionibus, inani spe solidioris mitigationis, *Opium* nobis imponat. Tantò magis, cum exactam etiam considerationem, satis sæpè exercent discrimen illud, an *alvi defectus*, hujusmodi patientibus modo non perpetui, magis à *spastica* quadam *strictoria* detentione pendeant, quam *lenire anodynis* passim confidunt: an verò, vel à *segnitie*, vel à *siccate* nimia: quibus utrisque casibus *Opium*, majorem *torporem* inducendo motibus, *majora* potius incrementa addit. De reliquo autem diæterium illud, quod *somnus corpora humectet*, ut pluribus modis ineptum est, etiam de *naturali* somno; & superstructum videtur fabellæ illi annoxæ, de *comprehensione primisensorii per vapores humidos* cerebrum velut enervantes: ita tanto magis ulla ratione ad *ebriosum* illum *stuporem*, quem *opium*, *falsa sub imagine somni*, incurrit, nullo modo valere posset.

XLVIII.

Tandem, jam profundiores *coxendicum*, & manifestiores *pedagrici* dolores, cavendum certe summopere est, ne inatemptivis *opiatorum* delinimentis ita male *pallientur*, ut

non solum in insignia illa offendicula conijciantur, quæ inde familiariter recta veluti procedentia, jam statim nominabimus: sed etiam insolentius *continuando*, aut sæpius repullulancibus male dissimulatum dolorum mulltationibus aut emicationibus, sæpius etiam, imò vero sensim etiam *largius* objiciendo, in *gravissima irreparabilia mala*, *paralyfes*, *apoplexias*, *obliviones*, *deliros stupores*, miserime impellantur.

XLIX.

Sunt autem illa *gravissima* modo a me appellata incommoda, I.) quod patientibus hujusmodi, personata semel, imprimis admodum *maturè* occurrendo, tanquam in *prima*, quod ajunt *berba*, hujusmodi *ischiadico-podagrica* sensatione, longas inducias non sperare liceat, sed potius *breviore* quam alias, *temporis intervallo*, dolor recrudescat; & quidem II) per *causas occasionales* etiam longe *leviores*, quam antea solebat: III) quod etiam ita *frequentius* recurrans, tanto certius adsperneretur hoc idem remedium; & certissime omnium quidem IV) in *pristina minore dosi*: Interim V) *auctiores* magis magisque doses, vel (rarioribus quidem exemplis) etiam prodigiosam veluti in hoc genere quantitatem assumendam adsuafaciant; cum subsequenter tamen in tali quoque casu, tandem damnis statim dicendis: vel VI) si dosibus mox per initia audacioribus peccatum est, etiam admodum *maturè* sequantur, a) *torpores*, *fastidia*, *inertia*, b) *languores*, *enervationes*, *imbecillitates*, *labefactiones*: c) *Capitis gravitates*, *turbulentie*, *vertigines*: d) *somni inquieti*, aut *stupidi*, nihil restaurantes, sed *torporem & inertiam*, imò vel *lassitudinem* potius augentes, certissime autem *foventes*: e) *Appetitus*, *concoctionis*, *digestionis*, *egestionum*, manifestæ *ataxiæ*: f) *pathemata circa abdomen*, *flauulenta*, *anxia*, imò *torminosa*, non solum non minora sed magis magisque etiam majora pristinis: g) *gravativi*, *palpatorii*, imò varie penetrantiores, sensus, circa *superiores* artus: cum *respirationis*, etiam impedimentis ab *externis spasticis* causis:

h) Tan-

7) Tandem, in habitioribus tumores, in siccioribus tabide extenuationes cum plus minus manifesta lenta, imò hectica febre. 8) Quin denique §. præcedente nominata, gravissima omnium ultima ad mortem mala.

L.

Enim vero, uti permutatio affectus, dolore magis nude molesti, quam ullius perpetui diuturni, aut præcipitis damni aut periculi compotis: cum hujusmodi perpetuis molestiis, irrevocabilibus labefactionibus, insanabilibus diuturnis, aut breviter funestis aliis, nemini sui compoti serio placuerit: ita nihil nisi solida Impostura haberi potest, hujusmodi per artem procurata versura, imò totum eò exiens artificium. In qua re, si nihil aliud, certe cordatis Medicæ artis comprehendæ sectatoribus, diligentem observationem hujusmodi historiarum commendamus: ut vel ex illa agnoscant, quam portentosa res sit pertinacia practica Empirica falsa, quæ etiam videntes videre, audientes audire, sentientes agnoscere, imo vel intelligentes desistere, impedit.

LI.

At vero hæc talia quidem de Impostura opii in Chronicoteris malis atque, morbis designasse suffecerit; Acutiores, nempe certioris, brevioris ambitus, affectus, quales Imposturas ab Opio experiantur, tanquam per apices summos complecti possumus asserendo, quod Opium, & facillime, & præsentissima efficacia jam totum genus Februm pervertat & in aliud schema transformet: jam ad minimum decusum illarum insigniter inflectat; aut propius jam exitui constitutas, etiam gravissime obturbet, & in pessimas revera cespitationes, imo lapsus inducat.

LII.

Schema totum pervertitur, dum ex intermittentibus, lentæ, continuæ; e lentis simplicioribus, hectica: e simplicibus compositæ, aut duplices, ita progignuntur.

LIII.

Decursus reliquis pervertitur; dum ex *acutis* vegetiùs prosequendis, pessimæ fidei *lentæ* formantur, insufficientibus & verè *negligentibus* successibus, nullum alium nisi certo *funesum* exitum sortientes. Idque vel intra periodum adhuc etiam vegetiori *acuo* motui respondentem: vel extensa in longum *hectica* quadam idea, quæ tamen reverà *ad mortem* non modo *duret*, sed etiam *educat* patientem.

LIV.

IN FEBRIBUS autem maxime valent effectus illi detestabiles, quos mox in initiis hujus tractationis notavimus. Ut nempe, *dissimulatis*, per *priores* dies, vegetioribus motibus & ordinationibus versus Criticos, *turbulentiores*, *anxii*, *precipites*, *trepidati*, arripiantur: *pauores*, *palpitationes*, *convulsiones*, cum summa *inquietudine*, *mentis perturbatione*, *delirio*, sequantur.

LV.

Ubi meminerint harum rerum cavendarum curiosi, quando in *πρόγμασι* audiunt laudari, quod *primis diebus* patientes admodum placidè atque tranquillè habere aut habuisse, & in primis *benè dormiuisse* memorantur: versus *criticos*, tanquam de præcipitio, in omnia pessima, in primis cum *mentis perturbationibus*, *repentinis virium lapsibus*, circa *caput*, *oculos*, *aures*, *fauces*, *loquelam*, *repentinis gravibus defectibus*, pessima quæque minitari: ut interrogaciones suas in primis dirigent ad usurpata *primis diebus* diligentius *Anodyna*.

LVI.

Ejusdem autem classis erit omninò etiam consideratio istius phænomeni, quando primis diebus *æstu*, *inquietudine*, *dolorum impatientia* circa *caput*, in primis autem *angustiarum* & *anxietatum* molestiis, exerciti patientes, post *indicatorios*, quin imò ipsis indicatoriis, ubi proflusiones aliqua *compositoria* emicant, quietiores facti, quasi *derepente* mitigati, imò

17579.

☉ (31) ☉

imo tranquillius dormivisse nunciari, proximis subseque[n]tibus diebus, simul & semel iterum pessime habere, & *amissis* omnibus *viribus*, *deliriis* supervenientibus, passim etiam *ferocibus*, emori audiuntur.

LVII.

Ejusdem porro census, quando ab initiis febrilibus, cum *excretoriis* quibusdam concurrentibus symptomatibus, per *vomitum*, per *alvum*, *adstringentia* & *Opiata* in usum tracta, hos quidem *motus* satis citò atque potenter opprimunt: Interim patientes dehinc *uno jugi aestu*, sine *typo* aliquo ordinato, sine hujus æstus, aut aliorum ferè pathematum proportionato *sensu*, sine *situe* ætatu digna, in multa *so-mnolentia*, sed *nullo*, aut *palpitationibus* inquieto, *oculis* dehiscentibus, *ore* *hiante*, *lingua* *musitante* & balbutiente, *somno*, *viribus* constanter *amissis*, *appetitum* exquisitè *nullo*, ita jacent, ut *lentæ* quasi febris speciem faciant, interim tamen nulla ad sese revertendi potentiâ, si vel maxime non *primæ*, quin *secundæ*, tamen *tertiæ* periodo septenaria, non *augescere* quidem, sed tanto minus etiam quicquam *mitescere* visis symptomatibus, tacitè & ferè etiam placidè *expirant*.

LVIII.

Ego certè *Disert. Præses*, ut causas habeo prægnantes ita sentiendi, in aliis etiam cordatis *Medicæ* suæ rei fatagen-tibus *Præcticis*, ejus rei *Autor* sum, circumspectius perpendendæ, atque in futurum etiam prudenter observandæ, quod ingens illa incertitudo, hodiernæ *scholæ* *Medicæ* familiarissima, circa discernendas *Februm species*, earumque *suc-cessus* atque veros *ordinatos mores* deprehendendos, plurimum pendeat atque foveatur, ut *à priori*, à maximè incommodis opinionibus de *symptomatum* febriles motus stipantium æque, atque totius *febrilis motus directi* veræ *efficaciæ*, *causæ* atque *habitus*. Ita *a posteriori*, ab illo præpostero, per *Opium*, his, ut arbitrantur, *turbis*, obices ponendi studio.

LIX.

570.

LIX.

Certè, cum præsentis loci ætius spatium non permit-
 tat, neque etiam rem exquisitè perpendendo, res ipsa hoc
 requirat, ut minutatim commemorentur incommoda, quæ
 ab inconditis usque quaque, nedum intempestivis *sopitioni-*
bus in *Febribus*, tanto magis autem *promiscue*, & magis ad
 ipsam *Febrem*, quam ad *individuales* ataxias directis, coori-
 ri necessario debent: suffecerit puto sententiam nostram hæc
 de re ita simpliciter profiteri, ut afferamus, quod male *intel-*
lecta *salutaris* *efficacia* *motuum* *febrilium*; adeoque *neglecta*,
 aut certe nusquam *recta* atque *provida* illius *sublevatio* atque
facilitatio: sed potius in ejus locum, tanquam in subsidium
 subrogata, *intempestiva* *consopitio*: damna inferat circa *Præ-*
xin *Febrium*, non solum in se ingentia, si sibi relicta ita post-
 hac decurrant ad funestos exitus: Sed etiam admodum fa-
 miliariter, imo potius communissimè, neque meliori ulli *me-*
thodo iterum emendanda, sed solidè prorsus ad funestos suos
 exitus constantia.

LX.

Unde quidem in his rebus maximo opere cavendum est,
 ut maxime intempestiva *soporifera* *palliatione*, verè ingens
 atque fontica *Impostura* in hoc negotio obringat; qua *inno-*
centes *molestiæ*, & verè *utilia* *incommoda*, si summa totius
 negotii æstimeretur, nimio *placendi* verius quam *placandi* stu-
 dio, non solum leviter, atque citra omnem constantiam, *ob-*
linantur magis quam *deliniantur*, ut posthac, & *cito* qui-
 dem, non tantum cum scœnore intolerabili, sed revera cum
 totius fortis jactura compensent, quicquid ipsis antea detra-
 ctum esse putatum fuerat.

LXI.

Cavendum autem hic maximo profecto prorsus opere,
 ne inconditæ illæ, immensum quam familiares hodiernæ *Me-*
dicinæ, *deceptiones* *propriæ*, in hoc negotio damna per præ-
 judicium afferant; quando videlicet passim audire est, allega-
 tiones

§§ (§) §§

tionones illas *Experientia*, quod hic, ille, Medicus *Opiata* in *acuta* in familiari usu habere solet, & tamen tot atque tanta incommoda ab illis minimè experiatur. Si enim in talibus rebus *duæ* illæ circumstantiæ, sine ullo præjudicio, facis diligenter, atque ita decenter, expenduntur, nempe *primò*, *diversitas indolæ* robustioris, & varias interpellationes, sine præcipuæ suæ activitatis dispendio tolerare, imò superare, aut reparare, solitæ, ab indole *tenera* admodum, *sensibili*, *sollicita*, *trepida*, *formidolosa*, & *turbulentarum* rerum, tum aliàs, tum in corpore tuo, & negotio *vitali* extricandarum atque sarcendarum impote: *Secundo* vero de hac posteriore constitutione instituatür vestigatio veritatis istius asserti, quod familiaris ille usus *Opii*, in *his talibus casibus*, non solum sine *damno*, sed vel penitus sine *periculo*, ejusmodi Prædicis obtingat; tunc statim patebit sincerus hujus scenæ conspectus, & quid distent facta à verbis.

LXII.

Tranquillissimè vero has res penitus pervestigare atque perspicere idoneis, non poterit non passim apparere, veluti manifestus quidam *Providentiæ* nexus, quo illa res humanas sibi obnoxias atque devinctas tenet. Apparebit enim confido ita pensitanti, quales aliquibus talibus artificibus velut usitatae *methodi* existant, quibus *bono fano*, illud quod revera *fatuum* haberi poterat, in viam reducitur. V. g. si Medicus amet *Opiata*; interim etiam plurimum tribuat subtilibus *exagitationibus humorum*, & quomodo modo *analepsos* *compatibus*, remediis. Talis, quando per *Opium* obturbavit atque confudit *activitatem* motuum vitalium *Februorum*, & jam *lanquere* apparent ipsæ etiam universæ *vires* in corpore; penetrantioribus illis & fortius *exagitationibus* tam *humores* quam *vires*, denuo *impellendo* quod torpebat, *resarcit* (in universa alias *vegetiore indole*,) quod defecerat. Interim nemo res hujusmodi sine præjudicio, sinceras perpendens pervidere non valet, quod tota hæc scena, sine ulla culpa *affectus ipsius*,

E sim-

17512

simpliciter *superinducendo* instruat ab ipso *Medico*; qui nisi *Opiatis* inconditos *torpores* introduxisset, *fortioribus* illis *excitantibus* non solum *opus*, sed omnino *locum* non habuisset. Unde etiam hic valet justissima illi consideratio illius, quæ verè huic negotio inest, *conversionis*, dum etiam contra *Medicus* ita agens, *fortioribus* inquam *concentrationibus*, etiam passim favens atque operam navans, reverà ita subinde etiam *opus* habet *Opii* efficacia, novum quendam *torporem* obijciente; Auctore tamen & actore etiam hic loci simpliciter ipso *Medico*, non solum sine flagitante, sed revera passim sine conspirante aut consentiente affectus ipsius genio.

LXIII.

Ubi videlicet, ne qua obrepere hic possit *solidi Impostura*, conditionem ferimus, ut eximie distinguatur, sed à sincerè *solida* experientia, *duplex* illa consideratio, *primò*, quid quoquo modo *posse* tolerari, sine absoluta noxa atque damno: *Secundo*, quid non solum *utile* sit, sed profus omninò *necessarium*. Juxta priorem respectum, cavendum merito erit, ne quiddam, quod quidem sæpius sine *solido* damno exit, propterea statim pro *utili*, nedum *necessario*, reputetur; Adeoque non solum pro *vera*, sed etiam vel pro *una* (sicuti certe *solida* strictè veritas, *sola* etiam est seu *una*) ad hos effectus adhibenda habeatur.

LXIV.

Criterion autem huic negotio, simplicitate puto satis luculentum, afferimus illud, ut animus advertatur, quid hujusmodi methodis verosimilis *commodi*, nedum absoluti atque directi *usus*, afferatur hisce affectibus, quod evidenter antecellat non solum *alias*, & imprimis ab hisce effectibus penitus in diversum abeuntes, *methodus*: sed etiam evidentissimè *meliora* efficiat, quam illis subjectis evenire sentiuntur, quæ planè *nulla* medicatione, sed vel nuda moderata continentia, exitum rerum suarum expectare maluerunt.

LXV.

Perpetuo certe ante oculos habere hoc nostrum postu-
 latum necesse est, siquidem ab eo latum unguem, quod a-
 junt, digredi vix licet, quin nobis ipsis, vel aliis, aut ad mi-
 nimum utrumque, *imponamus*. Non enim sine causa dixi
 de methodo penitus *in contrariam abeunte*. Id est, quæ ne-
 que *dolores stupefacere*, neque *somnos coactos injungere*,
 neque acriores *exagitationes humorum*, & *excitationes mo-*
 tuum perpetrare, cordi habeat; Sed potius omnia hæc uni-
 cè ita *ordinare* atque *observare* contendat, ut *priorum* qui-
 dem plane nulla directe ratione habita, saltem *posteriorum* bo-
 no effectui in vigilans, non solum nihil *sequus* potiatur de-
 siderato bono eventu; sed etiam multo evidentius *æquabilio-*
rem, & magis tum de reliquo, tum *tota periodo*, *regularem*
 eventum, toti affectui conciliet. Ut de illa *spontanea*, sine
 universis illis heteroclitis *artificiis*, ægrorum sanatione nihil
 aliud superaddamus, nisi, quod illa circumstantiis *molestis*
 magis quam *periculosis* a primis illis artificii in solidum alie-
 nis, eventu tamen felici, si modo mediocriter attendatur
 computus, ista longissimè anteeat.

LXVI.

Imò verò pro complemento solido totius hujus nostræ
 animadversionis, brevibus hoc adhuc addimus, cavendum
 esse sollicitè ab illa imprimis *Impostura*, quantumcunque er-
 iam sive ratum reputerur, sive irritum, istius artificium, ne
 quisquam audeat res illas, in illo forte *connexas*, *dirimere*:
 Dico, *Opium sine* illis fortius *agitantibus*, aut hæc sine illo,
 opinionis suæ scopo idonea existimare: Certissime enim alias
 experietur ingens illud primo intuitu paradoxon, quod in
 hoc negotio omninò *neutro* horum carere possit, bene vero,
 imò *optimè*, *utroque*.

LXVII.

Digredimur etiam ab his *speciebus* affectuum, & *Impo-*
sturis, quas *Opium* in illis adornare valeat, indicando solum,
 E 2 quod

57A

quod etiam in his, Opium tanquam per *summa genera* illa
 damna inferat, adeoque loco optimæ spei potius malo even-
 tu utentibus *imponat*, qualia ubilibet patrare solet. Nempe
 1) ut *simpliciore* successum & progressum actuum *confun-
 dat & turbet*; 2) *moderatio* rebus facile inusitatum *per-
 tinaciam* adjiciat: 3) nunquam quidquam *solidi* atque *stabilis*,
 sed simpliciter *transitorios & evanidos* effectus præstet, in il-
 lis negotiis, quibus directè destinatur, *doloribus, commotio-
 nibus, vigiliis*: Aut 4) si hisce rebus tanquam in solidum
 subigendis, *sæpius* aut *largius* opponatur, vix unquam cer-
 tissima graviora damna emaneant. Sicuti denique 5) nun-
 quam alius quam *secundarius* affectibus opponi debet: Inter-
 rim vix unquam 6) sine periculo, ne *primariis* ingentia da-
 mna inde concilientur: Id quod 7) tantò certius evenit,
 quando ea *dosi* aut *metodo* ingeruntur, quæ nominatos illos
secundarios effectus tanquam *directe* subigere debeant aut
 possint.

LXVIII.

Unde quidem, quicquid usquam contra has res offen-
 ditur, reverà bonæ spei cuicumque certò *imponit*; maxime
 omnium autem postrema illa perversa administratio, quando
neglectis, aut *insuperabilibus* tantisper *primariis* affectibus,
 a quibus illa incommoda, quibus Opium destinatur, *necessi-
 tate* quadam *consequentia* pendent, illud his tanquam sim-
 pliciter & directè tollendis adhibeatur. Quod necessario
 tanta *quantitate*, aut *toties* repetendo ita ingerendum venit,
 ut *primario* affectui ingentia illa damna, quæ indicavimus fa-
 miliariter inducat.

LXIX.

Enim vero minime ignoramus, quod hujusmodi *Impo-
 sturæ* vera *radix*, hæreat in altera passiva *deceptione*, qua *Sym-
 ptomata* in plerisque talibus, æque atque ipse totus affectus
primarius, magis reputantur pro simpliciter *directis* *effeci-
 bus* causarum *morbidarum*; & sub his etiam omnis deflexio
motuum a naturali *symmetria*. Resultat directè à vanis hujus-
 modi & absolutè heteroclitis opinionibus, incommodissima
 illa

illa altioris erroris opinto, ac si reliquo universo effectui non possit quicquam detrahi in *malam*, sed potius simpliciter in *bonam* partem, quoties aliquid, tanquam de numero *stipatorum* ipsius, cohibeatur & quoquo modo supprimatur. In cuius thesco Labyrintho implicari & omnem reliquam methodum Practicam, & has etiam *intentiones* per *Opium* pathemata illa coercedi, quæ, tanquam nuda *symptomata* totius reliqui morbi *quatenus* morbus est, absolutè, *augere*, *debilitare*, aut simplicissime, sine ulla bona spe conspirante aut adspirante, *molestia* afficere patientem, supponuntur. Hac re non melius perpenfa, & verius secundum optimas intentiones & operationes *synergiæ Vualis in morbis*, rectissime intellecta; sed decepto potius, per *imposteram* revera contrariæ opinionis, animò, nunquam fieri poterit, ut illæ *Imposturæ* in medicando, quæ etiam per *Opium*, fonticæ atque numerosæ committi possunt, unquam rectè agnoscantur, nedum ut emendentur.

LXX.

Nos, ut etiam hic edisseramus, quid de emendatione horum offendiculorum sentiamus, provocamus ad illam, uti speramus, luculentam, atque supra omnem contradictionem positam, veritatem, quod *nulla verior* atque certior fieri possit *symptomatum sublatio*, quam si ipse morbus auferatur *primarius*: Imò quod tantundem verum est, nulla certior verorum symptomatum *mitigatio*, quam affectu primario *mitigato*. In hac re cum nulla esse possit *impostura*, maximè operè & instantissime commendamus, ut *morbi ipsi* directè, & quantum ad varem illorum *summam*, sive *curentur*. sive, *sine furo*, *mitigentur*: Ita enim *symptomatum* quoque *mitigatio* aut *sublatio*, *vera*, *solida*, *constans*, infallibiliter sequetur: Et eorum imprimis, quæcunq; per *Opium*, mitigare communis fert intentio.

LXXI.

Ubicunque verò pro vero primario affectu, auxilium verum atque *solidum* (non ex traditione, aut vanis pharmacevatarum Encomiis a Veritate clinica alienis,) non suppetit, sed potius morbo cursum suum indulgere, & auxilium solidum à

Natura atque *tempore*, aut certè quam *maximam partem* ab his, expectare, necesse est: In illis casibus suademus, ut Medicus sibi temperet ab illis consiliis, quæ *symptomata* a *primario* affectu *necessitate* quadam *consequentia* pendentiâ, talibus, medicamentis aggredi suadeant, quæ primario affectui quodcumque *impedimentum* ulterius, imprimis autem *deterius*, obicere possint, quam illud est, quod hac ratione auferre laboraveris.

LXXII.

Non puto supervacuum esse, etiam illud monere, imò iterum iterumque commendare, ut nunquam per *Opium*, circa *symptomata* quidquam aliud perficere animo proponatur, quam *moderatissimam*, nequaquam autem *eximiam*, *mitigationem*, nedum prorsus *ablationem*. Offensio circa hoc objectum, est revera architectus plerorumque, imò vero gravissimorum quorumlibet ex *Opio damnorum*.

LXXIII.

Proxime absumus à scopulo, in hoc pelago vorticossimo, ad quem vere plerique, etiam admonitiones reliquas non temere adspernantes, communiter naufragium, aut sane damnosam passim jacturam, facere observantur. Auger infamiam laxi *Sirenium* cantus. Distinctiunculas illas intelligimus reverà passim nefariè & per *Imposturam* formatas, inter *Opium crudum*, *maleficum*; & *correctum*, *cicuratum*.

LXXIV.

Quod alias hypocritis in ponendis passim gravibus offendiculis valet, id sane hic etiam perditè facit. Quem enim non inducat in bonæ fidei crudelitatem, proluxa non solum *confessio* sed professio & accusatio omnino, quod *Opium* pessimorum facinorum sit compos; & huic statim adjuncta pollicitatio, quod præstò sit tale artificium, mediante quo ipsi omnis illa *malefica* energia eripi possit: Manentibus interim exoptatisimis illis viribus, quibus simpliciter ad *naturalem* plane tranquillitatem reducat *sensuum* atq; *motuum* tumultus. Talia pollicenti, reverà non incivile solum, sed vix non injurium esset, fidem denegare, cum assertio ejus utique simpliciter ferat

rat

517

rat *oppositum* ejus quod maximè *timetur*, eoque metuendum facit hoc medicamentum.

LXXV.

Nos dicemus in hoc genere partim quod *intelligimus*, partim quod *Experientia* compertum habemus. *Intellectus* dicitur, quod optima omnium medicatio sit, quæ affectum ipsum *primarium* tollat aut mitiget, ne habita quidem ratione, imo ita etiam per nullam necessitatem habenda, Symptomatum seorsum. *Intelligimus*, quod quæcunque sublevatio *symptomatum*, affectu *primario* sublevationi non auscultante, revera sit res *inanis*, & nisi pessimorum morum patientibus, ne quidem serio exoptata aut in solidum grata; si cum qualicunque *periculo* sinistra successu connexa sit, etiam multis modis minus consulta, quam omisso ejus, nullum *primario* effectui verum detrimentum afferens.

LXXVI.

Compertum habemus, quod vix non semper etiam fieri hoc *possit*, ut *vera methode*, & idoneis medicamentis, affectus *primarius* ita mitigari possit, ut etiam *symptomata* mitiora, & minus immoderate indoli tolerabilia satis, universo etiam reliquo decursui morbi atque medicationis planissimam semitam relinquunt. *Compertum* habemus, quod etiam *alia* suppetant *medicamenta*, quæ symptomata ad tolerantiam *mitigent*, *mitigent* inquam, non solum sine *detrimento*, sed revera etiam cum *emolumento* *primariorum* affectuum.

LXXVII.

Compertum habemus, quod illæ inter vulgus Medicorum famosæ *Opii correctiones*, sint *falsæ*; & ad summum nihil aliud efficiant aut inferant, quam ut non tam parva *quantitate* effectus illos suos exerat; minimè vero, ut minore reliqua *narcoleos*, *stuporis* atque *perturbationis* energia polleat. Si quod res est dicere sit integrum, afferare certe possumus, quod de illis *Opii cicurationibus*, quæ in publicum exscriptæ ad nostras manus pervenerunt, nulla adhuc occurrerit, quæ ab hac censurâ, *Experientiæ* testimonio, eximi me-

5782

meruerit. Per *additamenta* vero, *cicurari* non nihil posse Opium, compertum quidem habemus: Interim in *sensibilibus* affectibus, & *subjectis*, tamen neque hæc satis impedire posse, quin maleficæ Opii indolis vestigia, plus minus salta, hæreant, compertum pariter utique habemus.

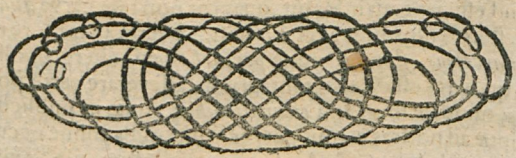
LXXVIII.

In tanta itaque rerum perplexarum implicatone, *tutissimum* consilium fuerit optimum, *abstinere*: Et hoc idem etiam *facillimum*. Proximum, circumspectissimè in his rebus verari: sed puto *difficillimum* propter præsupponendum *habitu* prudenter *circumspectiendi*. Huic tamen etiam difficultati subsidium non contemnendum erit, non locum dare Opiciatis, nisi ubi *vere*, iterum dico & iterum, *vere*, *urgeant* symptomata. Quid autem sit, *urgere* symptomata, e *Sylvianis* dogmatibus non hauriendum esse, præmonemus.

LXXIX.

Quicquid autem adversus has, & ipsarum rerum circumstantias, & experientie suffragia, & candida plurium circumsectorum Practicorum monita, temerè & præfractè, usui Opium intemperanti indulgetur, illud merito ad tertiam Classem *Impossuræ per Opium* rejicimus, quam modestiæ causa abstinuimus ad justum censum citare: Veniet forte tempus ad posteritatem, omnibus votis meritò præcipiendum, quo ejus generis facinora, severiore quàm nudarum dehortationum energia, compefcantur. Faxit DEUS! cui laus & gloria sempiterna.

TANTUM.

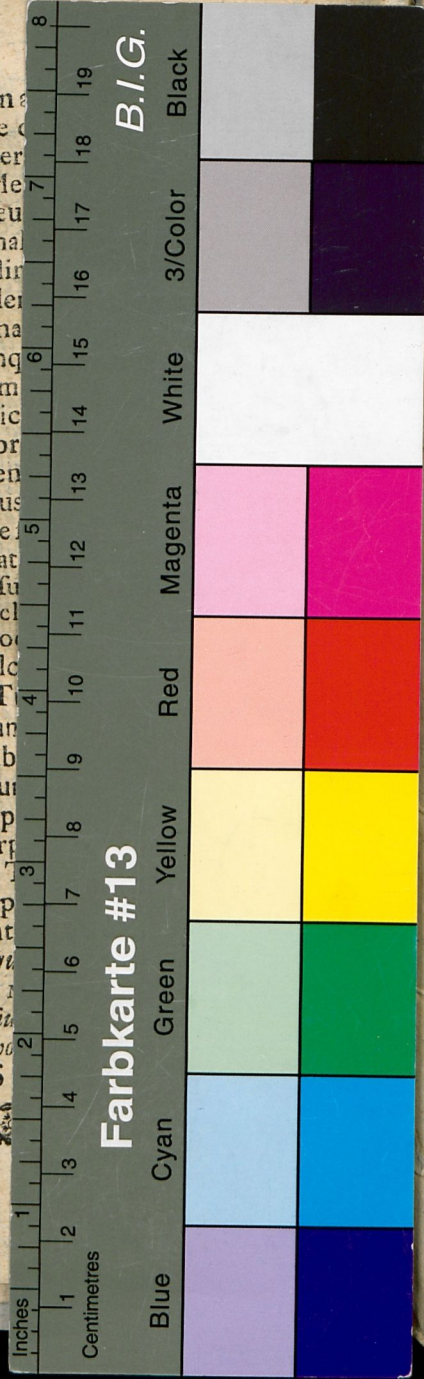

Halle, Diss., 1707 H-510

Mus 12-13a
nicht verbunden 510

479

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS,
DE
**IMPOSTURA
OPII,**

1707 198 =

22

Quam
DEO BENEDICENTE,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. PHILIPPO WILHELMO,
PRINCIPE BORUSSIÆ, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO CETERA,
IN ALMA FRIDERICIANA
CONSENSU ET AUTORITATE ILLUSTRIS ET GRATIOSIS-
SIMÆ FACULTATIS MEDICÆ,

PRÆSIDE
DN. GEORGII ERNESTI STAHL,
MED. D. ET PROF. PUBL. ORD. h. t. DECANO.
DN. PATRONO, AC PRÆCEPTORE OMNI OBSER-
VANTIA DEVENERANDO

PRO LICENTIA,

Jura & Privilegia DOCTORALIA, majorum more,
affumendi,

Publice stabilitum ibit,

Ad. d. Julii MDCCVII. horis ante & pomeridianis

JOHANNES GEORGIUS Brunschwig,
VRATISL. SILES.

HALÆ MAGDEB. LITERIS CHR. HENCKELII, ACAD. TYP.